

9. VAI TEV PIEDIEN DUSMOT?

„Bet Jonam tas briesmīgi derdzās, viņš aizsvilās dūsmās un lūdzās Kungu: “Ak, Kungs! Vai es to nesacīju, būdams vēl savā zemē? Tādēļ es steigšus bēgt uz Taršīšu! Es zināju, ka tu esi žēlīgs un līdzietīgs Dievs, gauss dūsmās, bet dāsns žēlastībā, un ka tu atstājies no ļauna! Kungs, atņem jel man dvēseli, jo man labāk mirt nekā dzīvot!” Un Kungs teica: “Vai tev piedien dusmot?”” (Jonas 4:1-4)

ĪSUMĀ

Kad Dievs Ninivi saudzē, Jonam uznāk dusmu lēkme un tai seko depresija. Ar dramatisku žestu viņš lūdz Kungu atņemt tam dzīvību. Viņa aizskartais *ego* tam neļauj pat ieraudzīt savas misijas panākumus: dvēseļu izglābšanu no grēka gūsta.

DUSMĪGAIS PRAVIETIS

Šeit ebreju tekstā redzama interesanta vārdu spēle. Ninives ļaudis atgriezās no saviem ļaunajiem [ra'ah] darbiem (Jonas 3:8). Kad Dievs to redzēja, Viņš mainīja savas domas attiecībā uz ļauna [ra'ah] darīšanu tiem. Jona par to bija gluži saniknots, burtiski, viņš kļuva ļauns [ra'ah] (Jonas 4:1). Dievs bija novērsies no sava dusmu karstuma [hrh] (Jonas 3:9), bet pravieša dusmas tikmēr iedegās [hrh] (Jonas 4:1). Jona uztvēra pilsētas apbrīnojamo atgriešanos kā lielu ļaunumu.

“AK, KUNGS! VAI ES TO NESACĪJU, BŪDAMS VĒL SAVĀ ZEMĒ?” (JONAS 4:2)

Jau no paša sākuma Jona nojauta, ka ninivieši varētu nožēlot, un tad Dievs tiem piedotu. Jona zināja, ka Dievs ir mīlošs, žēlīgs un piedodošs. Vecā Derība īpašības vārdu „līdzietīgs” jeb “līdzjūtīgs” [hannun] attiecina vienīgi uz Dievu.

Lasiet 2. Mozus 22:26,27. Apģērbs, kā jau roku darbs, antīkajā pasaulē bija ārkārtīgi dārgs. Bieži vien cilvēkiem bija tikai viena drēbju kārta, un to viņi valkāja ik dienas. Viņi savās neapsildāmajās mājās naktīs ciestu no aukstuma, ja tiem nebūtu apmetņa, kur ietīties. Ja kāda persona ņēma otras personas apģērbu kā aizdevuma ķīlu, tam, kurš bija palicis bez drēbēm, bija visas tiesības saukt uz Kungu pēc palīdzības. Un Viņš atbildētu, jo Viņš ir līdzjūtīgs.

Īpašības vārds “žēlīgs”, “žēlsirdīgs”, *rahum*, ir atvasināts no *reheh* (dzemde), un ir saistīts ar mātes mīlestību. Ebreju izteiciens „gauss dūsmās” jeb “lēns dusmot” (latv. arī – lēnprātīgs) apzīmē pretstatu straujam temperamentam vai karstai dabai (Sakāmvārdi (Salamana pamācības) 15:18), un tāds ir labāks par stipro (Sakāmvārdi 16:32) un augstprātīgo (Mācītājs (Salamans mācītājs 7:8). “Mīlestības pilns” ir tulkojums no ebreju *chesed*, kas apzīmē mīlestību ar uzticības akcentu. Hozeja sludināja Dieva *chesed* mīlestību un labprātību piedot (Hozejas 11:1-11; 14:1-4), bet ne Jona. Viņš bija no bargajiem.

Pravietis vēlējās pieskaņot Dievu savai personīgajai teoloģijai tā vietā, lai savu teoloģiju saskaņotu ar Dievu. Vēl vairāk, Jonam bija arī sava koncepcija par to, kādam jābūt pravietim. Pravieša vēstij jāpiepildās bez atlaidēm. 5. Mozus 18:22 saka, ja pravietis kaut ko ir pasludinājis, bet tas nepiepildās, tas ir bijis nepatiess pravietoījums, un to izteicis viltus pravietis. Jona baidījās par savu profesionālo reputāciju, ja Dievs neiznīcinātu Ninivi.

Jona, it kā vicinot dūri pret Dievu, izsaka savādu lūgšanu "Kungs, atņem jel man dvēseli, jo man labāk mirt nekā dzīvot!" (Jonas 4:3) Pravietis, kurš saņēmis Dieva mīlestību, žēlastību un piedošanu, negrib, ka Kungs to parādītu arī citiem. Ir ļaudis, kas labāk gatavi iet bojā, nekā dalīt debesis ar tiem, ko viņi nicina. Viņi var atstumt citus rasu, kultūru, izglītības līmeņa, politisko uzskatu un citu tamlīdzīgu atšķirību dēļ. Jona apvainojās par Dieva mīlestību pret niniviešiem to jaunās pagātnes dēļ. Jonam bija vesels saraksts iemeslu, kāpēc ninivieši būtu iznīcināmi. Bet Dievs noraidīja šos iemeslus. Ninives nožēla tos darīja nenozīmīgus. Kā ir ar sīkmanīgiem iebildumiem, ko mēs reizēm izvirzām pret citiem?

"VAI TEV PIEDIEN DUSMOT?" (JONAS 4:4)

Jona apsūdzēja Dievu, ka Viņš ir pārāk gauss dusmot. Paldies Dievam, ka Viņš patiesi tāds bija, citādi Jona būtu izsaucis dievišķās dusmas pār sevi. Dievs nostatīja Jonu aci pret aci ar viņa paša dusmām, uzdodot vienkāršu jautājumu: "Vai tev piedien dusmot?" Šis jautājums novērš sarunu no niniviešiem un viņu nopelna, un pievērš to pašam pravietim un tā reakcijai. Jautājums "Vai tev piedien dusmot?" var tikt interpretēts vairākos līmeņos. Vai dusmas ir teoloģiski pamatotas? Morāli pareizas? Emocionāli veselīgas? Dievs, turpinot sadarboties ar ietiepīgo pravieti, demonstrē savu dziļo pieķeršanos viņam. Jona tomēr neatbild uz jautājumu; viņš vēl nav gatavs aptvert tā daudznozīmīgo būtību. Viņš atstāj pilsētu. Vai viņš atkal bēg?

Dievs joprojām pret Jonu izturas līdzjūtīgi. Viņš nestrīdas ar to, neiedzen viņu stūrī, ar varu piespiežot atzīt savas izturēšanās mulķīgumu. Tā vietā Dievs vienīgi uzdod vienkāršu jautājumu un dod pravietim laiku to apdomāt. Jautājums paliek – paslēpies dziļi pravieša prātā, skrubinot pa gabaliņam vien viņa iebildumus un aizspriedumus. Dievs, acīmredzot, bija nolēmis pacietīgi audzināt savu pravieti līdz briedumam.

KĀ MĒS ATBILDĒSIM?

Dieva uzdotais jautājums nav adresēts vienīgi Jonam, tas skar arī mūs. Kad Dievs darbojas citādi, nekā to darītu mēs, kādas tiesības mums ir Viņam pārmest? Iedomāieties Dievu lietojam metodes, kas mums šķiet neērtas, vai kas ved pie Viņa cilvēkus, kuri mums sagādā raizes. Ja nu Viņš pieņem pielūgsmes formas, kuras mūs uztrauc? To lietu saraksts, kas var mūs līdz nāvei sadusmot, ir tikpat apjomīgs, kā cīņas, kas Dieva ļaudīm jāizcīna. Cilvēki ir atstājuši draudzi visdažādāko sarūgtinājumu dēļ. Bet vai gan Dievam nav brīv darīt to, ko Viņš uzskata par labu? Vai mēs darām labi dusmodamies?

PĀRDOMĀM UN TĀLĀKAI IZPĒTEI

1. Kad Dievs žēlīgi saudzēja niniviešus, Jona par to sadusmojās. Viņš savas jūtas izteica Dievam, un tas pats žēlīgais Dievs viņam to *atļāva*. Kungs ir Dievs, kas saprot, un Dievs, kas

paskaidro. Dievs dara vairāk nekā esam pelnījuši. Kungs ir izskaidrojis savus likumus visiem saprotamā veidā.

Jēzus savā kalpošanā uz zemes Dieva likumu principus atklāja līdzībās. Stāstot praktiskus stāstus par vienkāršiem ļaudīm un notikumiem, Viņš ilustrēja Dieva mīlestību un to, cik svarīgi ir pakļauties Kunga likumiem. Tas, ka Dievs atļāva turpināties lielajai cīņai starp Kristu un sātanu, arī apstiprina, ka Kungs ir Dievs, kas saprot, un Dievs, kas paskaidro. Viņš vēlas, lai viss universs ierauga un saprot, ka Viņš ir žēlīgs un taisnīgs mīlestības Dievs. Ja kāds jautā, vai Dievs spēs saprast viņa vai viņas kļūdas un tās piedot, mēs šim cilvēkam varam droši atbildēt – “Jā!” Dievs izprot un aicina katru no mums, lai nākam “bez bailēm pie žēlastības troņa, lai saņemtu apžēlošanu.” (Ebrejiem 4:16)

2. Ja mēs sev sakām, “es nespēju mainīties”, vai “tas nekad nevar notikt”, mēs pārāk daudz domājam un pārāk maz ticam. Dieva redzējumā visi mūsu galīgie slēdzieni ir pāragri. Dievs caur Kristu atver slēgtas durvis, nes atdzimšanu, atklāj iespējas, atgūst zaudēto, atbrīvo nolādēto un apsēsto, un izmaina negrozāmo. Vai jūsu dzīvē ir kādas lietas, kas, jūsuprāt, nekad nevar mainīties? Atrodiet Jonas grāmatā elementus, kas iedrošina ticēt, ka ar Dievu viss iespējams.